

VENEMAA SISEPOLIITIKAT MÕJUTAB PEAMISELT ÜHA KULUKAM SÕDA UKRAINAS

Venemaa võimuladvik hoiab sisepoliitilist olukorda kontrolli all aina jõulisemate repressioonidega, mille toel on maha surutud igasugune tõsiseltvõetav poliitiline opositsioon ning sõna- ja meelsusvabadus.

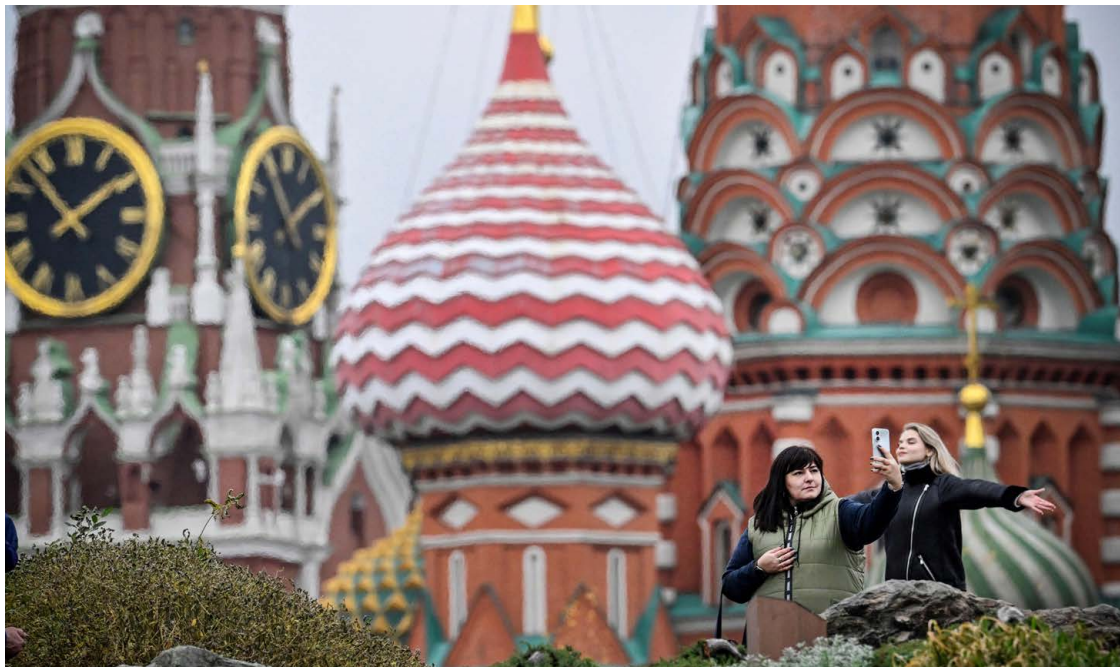
Poliitiliste otsuste keskmes on vaid jõupoliitikat tunnustav vananev diktaator, kelle fookuses on isikliku võimu säilitamine kodumaal ja Venemaa mõju maksimaalne laiendamine maailmas.

Poliitilise suletuse, ühiskonna pideva militariseerimise ja sõjaväsimuse koosmõjul kasvavad Venemaal sisepinged.

Venemaa suunab raha peamiselt sõjapidamisse, mistõttu on areng teistes valdkondades peaaegu seiskunud ja inimeste elukvaliteet halveneb kiiresti.

2024. aastal vormistati nn valimistel Vladimir Putinile formaalselt järjekordne ametiaeg Venemaa Föderatsiooni presidendina. Toimunut saab valimisteks nimetada muidugi vaid jutumärkides – sisuliselt oli tegu Kremli orkestreeritud demokraatliku protsessi imiteerimisega, kus valijatele loomulikult mingit valikuvõimalust ei pakutud. Kremli teadliku tegevuse tulemusel on kogu Venemaa tänane sisepoliitiline olustik kujundatud võimuladvikule poliitilist konkurentsi välistavaks. Igasugune Kremlile sobimatu poliitiline tegevus ning sõna- ja meelsusvabadus on repressioonidega jõuliselt maha surutud. Seejuures on repressioonid poliitiliste teisitimõtlejate suhtes sõja vältel pidevalt süvenenud ning nende rangus on juba võrreldav Nõukogude aastatega.

Sõltumatu õiguskaitseprojekti OVD Info poolt kogutud andmetel on alates 2022. aasta algusest kuni 2024. aasta keskpaigani Venemaal vahistatud ja kohtu alla antud rohkem kui 20 000 inimest, kes on üritanud demonstreerida oma sõjavastast hoiakut. Enamasti on need kohtuotsused seotud kurikuulsa „armee diskrediteerimise“ paragrahviga, mille põhjal süüdimõistetute arv ligineb 10 000-le. Kokku on OVD andmebaasis ligi 4500 isikut, kellele on poliitilistel põhjustel määratud kriminaalkaristus. Eriti kiiresti on poliitiliselt süüdimõistetud isikute arv hakanud kasvama seoses täiemahulise Ukraina sõja algusega. Sellele lisandub kodanikuühiskonna aktivistide-organisatsioonide massiline tembeldamine „välisagentideks“ või „ebasoovitavateks“, mis põhimõtteliselt hävitab nende võimalused edasi tegutseda. Samal ajal täiendab ja laiendab Kremli kummitemplina tegutsev Riigiduum pidevalt repressiivseid seadusi ning kohtud täidavad vastuvaidlematult võimude juhiseid.

Venemaal on vaba kodanikuühiskond
peaaegu täielikult tasalülitatud

Allikas: Alexander Nemenov/AFP

Selline olukord on kaasa toonud vaba kodanikuühiskonna peaaegu täieliku tasalülitumise Venemaal. Kuigi edutult ja ohvriterohkelt kulgev sõjakäik on küsitluste kohaselt suurendamas sõjavastaste osakaalu Venemaal, puudub neil inimestel väljavaade oma poliitilise tahte realiseerimiseks. Selle asemel eelistatakse enamasti kapselduda poliitilisse apaatsusesse või ujuda oportunistlikult kaasa riikliku ideoloogia sogaste voogudega. Ka Venemaa poliitilise, kultuurilise ja majandusliku eliidi seas ei näi olevat neid, kes sõandaksid Putini hukatuslikule kursile väljakutseid esitada, sest see võib kaasa tuua nende positsiooni, vara või koguni elu kaotamise.

HIRMUGA KASVAVAD KA SISEPINGED

**Putini režiim püsib
kõigutamatuna
ainult näiliselt.**

See kõik siiski ei tähenda, et kogu Venemaa ühiskond on üksmeelselt koondunud oma „eluaegse liidri“ ümber, kiidab heaks diktatuuri kehtestamise ning soovib pidada veriseid vallutussõda oma naabrite vastu. Putini režiim püsib kõigutamatuna ainult näiliselt. Läikiva pealispinna all kogunevad sisemised pinged ja vastuolud, millele režiim suudab enamasti vastata veelgi karmimate käskude, keeldude ja repressioonidega, pakkumata sisulisi lahendusi. Olukorras, kus riigi rahalised ressursid on koondatud sõja jätkamiseks ning sõjatööstuse käigushoidmiseks, on areng teistes valdkondades pea seiskunud ning kiiresti halveneb inimeste elukvaliteet. Samal ajal levivad kõigil võimutasanditel korruptsioon, võimu kuritarvitamine ning raharaiskamine.

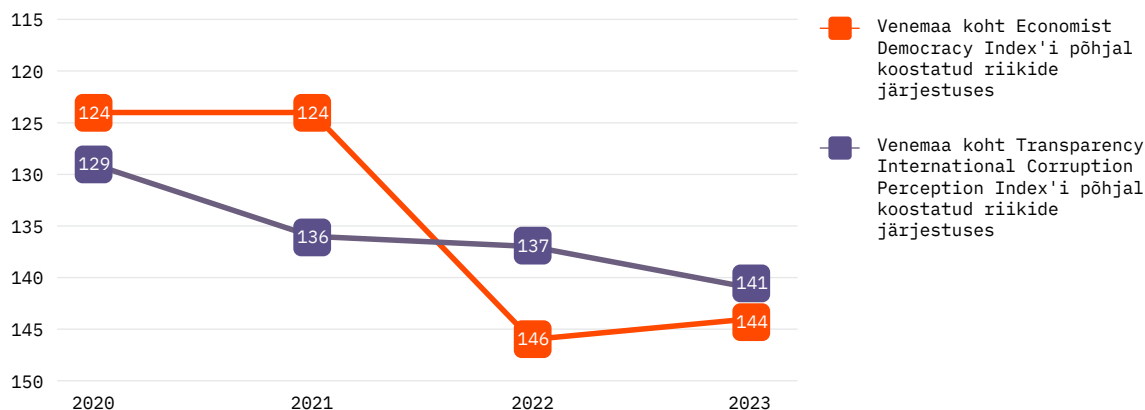
Tõsiseid probleeme on ilmselt tajutud juba ka Kremli võimupüramiidi tipus. Putini uus ametiaeg tõi kaasa hulgaliselt vahistamisi Venemaa kõrgemate sõjaväelaste seas seoses neile esitatud korruptsioonisüüdistustega. Sellel foonil vahetati välja Venemaa kaitseministeeriumi kõrgem juhtkond. Avalikkuse jaoks ootamatult toimunud personaalimuudatuste taga oli tõenäoliselt Putini taotlus lüüa kaitseministeeriumi süsteemis kord majja, tagada vastuvaidlematu käsutäitmine ning suurendada sõjapidamise efektiivsust. Ühtlasi tunnistas Kreml nende kaadrimuudatustega, et asjad pole läinud plaanipäraselt ning sõja pidamine on kujunenud riigi jaoks ülemäära raskeks ja kulukaks.

Uueks kaitseministriks nimetatud senisel asepeaministril Andrei Beloussovil on Venemaa ladviku hulgas hea administraatori ja majanduseksperti maine. Samas puudub uuel kaitseministril sõjaväetaust. Suurem osa teisi tippadvikut puudutanud kaadrimuudatustest olid tingitud Beloussovi määramisega seotud vangerdustest, sh ka Venemaa Julgeolekunõukogu juhi vahetamine. Senisele kaitseministrile, oma pikaajalisele liitlasele Sergei Šoigule tagas Putin hoolimata suurtest probleemidest siiski väärrika maandumiskoha Julgeolekunõukogu sekretärina.

Militaarotstarbega rahastuse tõhusamaks suunamiseks ning sõjatööstusvaldkonna paremaks haldamiseks loodi ka Presidendi Administratsiooni (PA) eraldi uus struktuurriüksus, mis vastutab riikliku poliitika kujundamise eest sõjatööstuskompleksi (STK) suhtes. Lisaks loodi PA juhtkonda eraldi sõjatööstusvaldkonda kureeriva presidendi abi ametikoht, mida asus täitma Putini usaldusalune Aleksei Djumin, kellel on siiski STK kõrval PAs ka teisi vastutusvaldkondi.

Lisaks sõjale kuluvate vahendite tagamise kasvavale keerukusele viitavad nimetatud muudatused ühtlasi sellele, kuivõrd prioriteetne on Vladimir Putini jaoks sõja endale sobivatel tingimustel lõpetamine. Peaaegu kindlasti on Putini taoline eesmärgipüstitus motiveeritud teadmisest, et kaotajaid Venemaal ei austata, ning ainuüksi mainekaalutlustel tuleb tal sõda lõpetada tulemusega, mida on võimalik võiduna serveerida. Seega on Kremli režiimi juht jätkuvalt motiveeritud leidma sõja jätkamiseks vajalikke ressursse, vaatamata algselt planeeritust oluliselt suurematele kuludele ning sõja üha kasvavale hinnale Venemaa jaoks – lisaks vahetutele rahaeraldistele ning kaotustele elavjõus on sõja hinnaks ka vähenenud rahaeraldised muudele valdkondadele ja nende tegemata investeeringute pikaajaline mõju.

Venemaa positsiooni muutus rahvusvahelistes riikide demokraatia ja korruptsiooni taset võrdlevates uuringutes

Vähenenud riiklike teenuste kõrval tuleb venemaalastel üha rohkem ka vahetult osaleda sõja rahaliste kulude katmises. 2025. aasta alguses käivitus maksureform, mille kohaselt kehtestati senisest kõrgemad maksumäärad nii eraisikute kui ettevõtete tuludele. Kuigi Kreml püüdis viieastmelise progressiivse tulumaksuskaala kehtestamist põhjendada sotsiaalse õigluse tagamise vajadusega, on selge, et seda raha vajatakse eelkõige ülemääraste sõjakulude katmiseks.

LEIBA JA TSIRKUST:

Venemaa tippladvik valmistab isiklikult ette Eurovisionile alternatiivi pakkuvat muusikakonkurssi Intervidenije

Eurovisionilt kõrvale jäetud Venemaa soovib vastukaaluks taaslustada rahvusvahelise muusikakonkurssi Intervidenije (Eestis tuntud ka kui Intervisiooni lauluvõistlus), mille detaile arutatakse suisa ministritasemel. Lauluvõistlust ettevalmistavatel koosolekutel osalevad näiteks välisminister Sergei Lavrov, Presidendi Administratsiooni juhi esimene asetäitja Sergei Kirijenko, asepeaminister Dmitri Tšernõšenko ja paljud teised võimuladvikust. Koosolekutel on arutatud ka võitja rahalist premeerimist ja arvatud, et summa peab olema piisavalt suur, et motiveeriks rahvuslikke ja rahvusvahelisi tähti ning arvestaks geopoliitiliste riskidega (sanktsioonid). Samuti on juhtkond pidanud vajalikuks eraldi välja töötada rahvusvahelise žürii hääletamise mehhanismi, mis vähendaks žürii ebaobjektiivsuse riski. Vene meedia andmetel on konkursile osalema kutsutud SRÜ, BRICSi ja Shanghai Koostööorganisatsiooni riigid, aga ka rida Ladina-Ameerika riike.